

סה.

שרודה דבש שאינו ראוי לאכילה עכשיו, ולכן אינו לצורך יו"ט.

ג. שמא לא נתקבל בכלי

פירש רש"י, אותו שאתה רוצה להכשיר, שמא לא נתקבל בכלי, ותו לא מהניא לי' זריקה, משום דנשפך מצואר בהמה, וקיי"ל דנשפך מצואר בהמה על הרצפה ואספו פסול. והקשו התוס', מ"מ יזרוק, ותועיל הזריקה לאותו שנשפך אחר שנתקבל.

לכך פירשו התוס' שהחשש הוא שמא לא נתקבל בכלי, ואסור להעלות דם פסול על גבי מזבח. והוסיפו התוס' שהקושיא היא דוקא מדם הראוי להתקבל, אבל מדם התמצית לא קשה, הואיל ואינו ראוי לזריקה אין איסור להעלותו, שהרי הוא כמו מים בעלמא. ותירצה הגמ' שדם התמצית דם הוא. וסברה הגמ' שדם זה ראוי לזריקה והקשתה שאינו ראוי לזריקה, ותירצה שאין דם מבטל דם, ולכן אף שיש שם דם התמצית, מ"מ אינו יכול לבטל דם הנפש, ויש תועלת לזריקתו.

ובשפת אמת (זבחים לה.) הקשה על סברת הגמרא בהו"א, שהרי ודאי דם הנפש נתבטל בדם השיריים של כל הקרבנות, וזה ודאי אינו מכפר, וא"כ מוכרחים לומר שדם אינו מבטל דם, והניח בקושיא.

א. אשרי למי שבניו זכרים אוי לו למי שבניו נקבות כתב המאירי (קידושין פ"ב), שאף שפשוטו של דבר כך הוא, יש להוסיף בפירושו שבניו נקבות, שהזכרים פחותים וחסירים, ואשרי מי שבניו זכרים שנמצא בהם השלמות המכוון בהם. והמהרש"א (ב"ב טז: ד"ה תנחומין) כתב, שאף שצריך גם בת כדי לקיים מצות פריה ורביה, הכוונה היא אשרי מי שבניו הרבה הם זכרים, ואוי לו למי שבניו הרבה הם נקבות, שלענין פריה ורביה די נבנת אחת.

ב. הזיד ביום טוב לוקה ארבעים

כתב הרשב"א (שבת צה.) שהדין שביום טוב לוקה את הארבעים, לא מדובר על חולב מחבץ ומגבן, שהרי אוכל נפש הם, ומן התורה מותר אוכל נפש. עוד כתב, שיתכן שמדובר בחולב חלב טמאה, ומחבץ ומגבן בשרף ערלה, ובכל דבר שאסור באכילה. אבל ברודה חלות דבש, אף אם ראוי לאכילה אסור וחייב, ואף שאוכל נפש הוא, מ"מ הקישו התורה ליעה, ולכך חייב משום קוצה, שהרי חיוב קוצר יש גם באוכל נפש ביום טוב.

והתוס' (שם ד"ה והרודה) נקטו שהרודה חלות דבש לצורך אוכל נפש אינו לוקה, ומה שלוקה כאן הוא או ברודה סמוך לחשיכה, שאינו לצורך יו"ט כלל, שגם אינו ראוי לאורחים, או